

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

VRIENDENLOTERIJ
ZOMER
CONCERTEN

Zaterdag 31 augustus 2024

Grote Zaal 20.00 uur

**Bundesjugendorchester
World Youth Choir
Tan Dun, dirigent
Iris Hendrickx, sopraan
Jo-Pei Weng, mezzosopraan
Xavier Moreno, tenor
Johannes D. Schendel, bas**

Tan Dun

Choral Concerto: Nine (2024; Nederlandse première)

Nine

Wine

Time

PAUZE

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Symfonie nr. 9 in d, op. 125 (1822-24)

Allegro ma non troppo e un poco maestoso

Molto vivace - Presto

Adagio molto e cantabile - Andante moderato

Finale; Ode an die Freude: Presto - Allegro assai - Allegro assai vivace (alla Marcia)

- Andante maestoso - Adagio ma non troppo ma divoto - Allegro energico e sempre ben marcato - Allegro ma non tanto - Presto - Maestoso - Prestissimo

Choral Concerto: Nine van Tan Dun is een compositieopdracht van de Deutscher Musikrat, BTHVN2020, de Royal Philharmonic Society, het Melbourne Symphony Orchestra en de Deutsche Welle in het kader van het Beethovenjaar 2020.

De zomertournee van het Bundesjugendorchester is mogelijk gemaakt met steun van het Duitse Ministerie van Cultuur en Media.

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Met onder meer een Grammy en een Oscar (*Crouching Tiger, Hidden Dragon* en *Hero*) op zijn New Yorkse schoorsteenmantel, is Tan Dun een van de meest gewaardeerde (film-) componisten van dit moment. Hij studeerde aan het Conservatorium van China bij Toru Takemitsu, voordat hij in New York bij John Cage in de leer ging. Maar zijn muzikale basis ligt in het dorp waar hij opgroeide, midden in China. Hij leerde er van lokale boeren traditionele snaarinstrumenten bespelen. Bij een sjamaan die er nog rituelen uitvoerde, zag hij dat natuurlijke materialen als stenen, hout en water uitstekende slagwerkinstrumenten kunnen zijn. Door de Culturele Revolutie is die sjamanistische traditie verdwenen, maar Dun gebruikt nog steeds graag materialen als papier (*Paper Concerto*, 2003) en water (*Water Concerto*, 1998) als slagwerkinstrumenten. In *Choral Concerto: Nine* – gecomponeerd in het kader van het Beethovenjaar 2020 – wordt de slagwerkers gevraagd te musiceren met stenen, naast traditionele Chinese bekkens en trommels (taiko, paigu), Tibetaanse klankschalen en westerse slagwerkinstrumenten. Dun liet zich hierin niet alleen inspireren door Beethovens *Negende symfonie*. Hij nam, naast teksten van Friedrich Schiller (1759-1805), ook teksten van Chinese dichters/denkers Qu Yuan (340-278 v.Chr), Laozi (6de eeuw v.Chr), Li Po (701-762 n.Chr.). Vrede en verbinding van de mens met de natuur zijn de rode draad. Zo verbindt hij oosterse en westerse tradities met elkaar. Daarnaast zingt het koor ook onzinwoorden. 'Lege klanken', aldus Dun, 'staan voor mij juist voor het alomvattende, want leegte is tegelijkertijd alles.' De titels van de drie delen – Nine, Wine en Time – zijn in het Chinees hetzelfde woord: 'Jiu'. 'Die drie woorden zijn op zo'n interessante manier met elkaar verbonden', vindt

Dun. 'Ze verbinden de klanken van de natuur, van de geest en van de tijd, om zo eeuwige vrede te creëren.'

Choral Concerto: Nine is een ode aan de vrede, het leven en Beethoven, van UNESCO Global Goodwill Ambassador Tan Dun, waarin de klankwerelden van Oost en West en van heden en verleden samenkomen.

Beethovens visionaire blik

Ludwig van Beethovens *Negende symfonie in d*, op. 125 is het achtste wereldwonder: een grandioos en overweldigend architectonisch bouwwerk van noten, waarin de componist vele malen verder ging dan componisten van symfonieën tot dat moment hadden durven dromen. Niet alleen qua schaal – een uitvoering van de symfonie duurt zo'n zeventig minuten en vereist een groot orkest, koor en zangsolisten – maar ook op het gebied van diepgang en compositorisch vakmanschap. Zo valt het slotdeel, waarin de zangers hun intrede doen, uiteen in een vierdelige 'symfonie in een symfonie', met een inleiding, een scherzo, een intermezzo en ten slotte de uitbarsting van de 'finale van de finale' op de beroemde tekst van Friedrich Schiller. De invloed van Beethovens laatste symfonie kan niet onderschat worden. Brahms citeerde eruit in zijn *Eerste symfonie*, Philips bepaalde er het cd-formaat van 12 cm op (een opname van de *Negende* moest passen) en een gedeelte van de finale geldt als Europees volkslied. Maar het allerbelangrijkste blijft de muziek. Daarin horen we Beethoven, al volledig doof, desondanks op de toppen van zijn kunnen. Hij schilderde met grootse gebaren en subtiele verfijning een visionaire blik op de toekomst van de muziek. We horen overweldigende emoties, grote contrasten en een diepe menselijkheid.

Alexander Klapwijk

BIOGRAFIE

Het **Bundesjugendorchester** is het nationale jeugdorkest van Duitsland en bestaat uit jongeren van 14 tot 19 jaar oud. Dirigenten van het orkest waren onder anderen Herbert von Karajan, Kurt Masur en Simon Rattle. In het **World Youth Choir** komen jongeren tussen 17 en 26 jaar oud van over de hele wereld samen om muziek in te studeren en concerten te geven tijdens de jaarlijkse tournee. Het koor – symbool van vrede, eenheid en harmonie – trad op bij de Nobel-prijzuitreiking en de Olympische Spelen. De Chinese componist **Tan Dun** geniet tevens een grote reputatie als dirigent. Hij dirigeerde diverse keren het Concertgebouw-orkest; bijvoorbeeld in 2023 in zijn trombone-concert *Three Muses in Video Game*. De Belgische lyrische sopraan **Iris Hendrickx** wordt door de internationale pers geprezen om haar authentieke en kwetsbare interpretaties, haar vlekkeloze techniek en haar kristalheldere klank. Mezzosopraan **Jo-Pei Weng** begon haar muziekopleiding in Taipei en behaalde haar master aan het vermaarde Peabody Institute van de Johns Hopkins University. In Singapore schitterde ze in de titelrol van Bizets *Carmen*. In zijn twintigjarige carrière zong tenor **Xavier Moreno** uit Barcelona de belangrijkste hoofdrollen van zijn repertoire bij gerenommeerde operahuizen. Hij behaalde zijn diploma's zang en piano aan het Conservatori Superior de Música del Liceu met de hoogste onderscheiding. De Duitse bas **Johannes D. Schendel** studeerde summa cum laude af aan het conservatorium in Frankfurt. Hij is vaste zanger van het RIAS Kammerchor en werkte met dirigenten als Sigiswald Kuijken en René Jacobs.

SUMMARY

Grammy and Oscar winner Tan Dun is one of the most sought-after composers of our time. His musical roots lie in the village where he grew up in central China, where he learned to play traditional stringed instruments. During shamanistic rituals, he was amazed to see natural materials like stones, wood, and water being used as percussion instruments, and these early influences are still clearly audible in his compositions. *Choral Concerto: Nine* is Tan Dun's ode to peace, life and Beethoven. In it, Dun, a UNESCO Global Goodwill Ambassador, unites the tonal worlds of East and West, past and present. Ludwig van Beethoven's *Ninth Symphony in D minor*, op. 125, is the eighth wonder of the world: a grand architectural edifice constructed of musical notes. Beethoven went far beyond what other composers dared at that time, not only in scale – a performance lasts about seventy minutes and requires a massive orchestra, choir and vocal soloists – but also in terms of depth and compositional craftsmanship. The final movement can even be seen as a four-part 'symphony within a symphony', with an introduction, scherzo, intermezzo and a 'finale to end all finales', now the European Anthem, based on a text by German poet Friedrich Schiller. Beethoven used grand musical gestures and subtle refinement to illustrate this visionary concept of the future of music.

Translation: Eileen Stevens

EN VERDER...

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

do 12/09

20.15 uur
Grote Zaal

Mahler Academy Orchestra:

Symfonie nr. 5 op oude instrumenten

Als opmaat tot het Mahler Festival klinkt in september een bijzondere, authentieke uitvoering van Mahlers *Vijfde symfonie*. Het Mahler Academy Orchestra speelt op instrumenten uit de tijd dat Mahler dirigent was van de Wiener Philharmoniker. Philipp von Steinaecker dirigeert.

